

Nr: 307.

Sobota.

D. 27 Grudnia
Rok 1823.

POWIASTWA

WARSZAWSKI

NOWOSCI WARSZAWSKIE.

Czwarty Numer *Języka Polskiego* onegdaj wyszedł z druku z 5cią dużemi rycinami. Naczele umieszczony jest w nim artykuł o postępowaniu i robotach w fabryce cienkich sukien, zawierający wiadomości potrzebne dla właścicieli tego rodzaju fabryk. Z następnych artykułów powinienby między innymi zwracać uwagę właścicieli stawów i jezior, traktat o roślinie zwanej *Grzybieniem białym*, czyli białą wodną różą (*Nymphaea alba*) odkryto bowiem żeiej korzenie najdosłateczniej zastąpić może w farbiarstwie i fabrykach saffonowych *gallas*, którzy zagranicę sprowadzać i drogo piacić potrzeba. Kolory, zapomocą tego korzenia otrzymywane trwalszemi nawet są niżeli z galasu. W fabrykach Niemiec południowych już się używanie tej rośliny rozszerzyło, a po sklepach materialnych stanowi takowe nowy artykuł handlowy, jeden centnar wysuszonego i pokrajanego korzenia kosztuje tam złp: 48. Warto by więc było, aby i nasi ziomkowie z tym poszli przykładem, a wroślinie która dotąd uważaną jest za chwast w wodach rybnych znalazłiby nowe dla siebie źródło dochodu. Na 3 tablicach wystawiona jest w rysunku z wszystkimi szczegółami *prassa hydrauliczna*, zbudowana przez *Montgolfiera* do wytłaczania olejów. Jeden człowiek działającego pompy, sprawia za pomocą tej prassy ogromne ciśnienie, wyrównyujące ciężarowi 96,000 funtów. Osobliwszą jest także *Kuchenka Lemara*; kilka łutów węgla wystarcza na ugotowanie obiadu dla iednej osoby, a wedle doświadczeń przez wyznaczoną do

tego Kommissją w Paryżu czynionych, do ugotowania siedm ft: i pół mięsa, potrzebowano około 23 łutów węgla, przytem zaś ogrzano jeszcze kilka kwart wody do pomocy naczyń. Można na niej i kilka potraw zgotować, to zaś szczególniejszą jej stanowi zaletę, że nie potrzebuie dozoru nad 2, 3 kwadransy, poczem się ogień wygasza, aparat zamyka i dopiero w 5, 6, lub 8 godzin otwiera, potrawy będą w tymczasie ugotowane i gorące. w Warszawie już te aparaty robioną z pobielanej blachy; w Paryżu na iedną osobę kosztuje 15 franków, a na 5, 30 fr: Płoczkarnia do kartofli wynalazku *Sabina Sierawskiego* użyteczna jest w gorzelniach i fabrykach krochmalowych. Dwóch parobków w pół godziny wypłókuje i do parnika za jej pomocą nasypie 25 korcy kartofli, prócz rysunku, model jej będzie wystawiony do widzenia w Księgarni JPana *Glicksberga*.—

W następnicy Wtorek d, 30 Grud: dane będzie na korzyść Ubogich pod opieką Towarzystwa Dobroczyńności zostających, *Widowisko sceniczne na nowo urządzonym Teatrze w Sali Domu tegoż Towarzystwa*, przez Amatorów wystawione. Rozpocznie Krotofila w języku Francuzkim pod tytułem *le Mandarin*, po której nastąpi *Szarada Obrazowa* z Francuzkiego słowa *Arc-en-Ciel* ułożona. Szczegóły widowiska afisz dzienny opisz. Cena miejsc: Bilet do Krzesa zł: 18, na Parter zł: 9, na Balkon czyli pierwszą Galerję zł: 6, na Paradyż zł: 3. Wszelkich Biletów dostać można dnia każdego przy ulicy Mazowieckiej w domu Hrabiego *Krasinskięgo* pod Nrem 1352 na pierwszym pię-

WSPOMNIENIA.

Utwierdzenie Indygenaty Ziem Praskich 1847.

trze, i w dniu widowiska w Kassie na le przy Teatrze w Domu Towarz: Dobro: W Litografji obok Zamku Królewskiego, N. 365, dostać można Biletów Litografowanych sposobem *Wiedeńskim*, oraz można zamówić na przyszły Nowy Rok Biletów na pięknym welinowym papierze, zwyczajem nazwiska. 100 sztuk zł: 6.

Wczoraj w Teatrze Narodow: wszystkie miejsca były napelnione. Nowo przybyli Tancerze zasłużone odbierali oklaski. Pani *Karre* oprócz okazania że wyszła z dobrejszkoły tańca, dowiodła iż posiada prawdziwy talent *mimiki*. Balet był wystawiony starownie, a nasi Tancerze Pan *Morys* (Apollo) Panna *Mierzyńska* (Wenus) i 3 Siostry *Palczewskie* (Gracje) z szczególniejszą usilnością wykonali swe role.

Dzisiaj zimna stopni 5.

NOWOSCI ZAGRANICZNE.

z Londynu.

Król wydał wyrok iż żaden poddany Angielski niemoże bez zezwolenia przyjmować orderzy zagraniczne. — Jenerał *Mina* świętnie obchodził dzień swych urodzin, zaczął on teraz rok 44 życia, jego cała familja wkrótce przybędzie do Anglii. — z Niemiec.

D. 3 b.m. wieczorem gdy już zupełnie się z ciemniało w okolicach miasta *Hameln* nagle zaczęło wienić się Niebo, zdawało się iż cała atmosfera zamianała się w płomień, to światło tak było jasnem iż można było widzieć wśie o półtory mili odległe, przytem zaczęły padać z obłoków kule ogniste, co trwało przeszło pół godziny. Nazajutrz o teje porze ociepliło się powietrze, wiatr południowy powiewał, nastąpił deszcz, po-

nim grad, nakoniec grzmoty słyszeć się dały — Cesarz *Austriacki* mianował Kawalerami Orderu *złotego runa* Ministra Spraw Wewnętrznych Hra: *Saurau*, pierwszego Ochmistrza Cesarzowej Hra: *Wurmbrand*, Kapitana Gwardji Drabantów Hra: *Kolowrat*, Feldmarszałka Xięcia Karóla *Rohan*. Podkomorzego Hr: *Horau*, i Prezesa Akademji Kunsztów Hr: *Czernin*. — Sławny Kapelmistrz i Dyrektor Orkiestry Kościoła Sgo *Stefana* w Wiedniu, *Prejndel* umarł przeżywszy lat 75. — Miałeczko *Mendylng* pod *Koblenc* zupełnie ogniem spłonęło, wszyscy mieszkańcy postradalić małątki. — Woda na *Renie* tak opadła, iż statki nawet mniejsze nie mogą płynąć po tej rzece, przez co niektóre artykuły żywności zdrożały dla trudnego ich dowozu. — Naczelnym dowódcą wojska *Brunswickiego* mianowanym jest Jenerał *Hernberg*. — Ludność W. Xstwa *Badeńskiego* podług najnowszego opisu składa się z 1,090,900 dusz, a stolica ma 17,332 mieszkańców. — w Szlązku tego roczny zbiór *Ln*u był mierny. — D. 24 List: w *Szwecji* było tak mocne trzęsienie ziemi, iż w domach miasta *Westeres* sprzęty wywracały się, i rozwalily się kominy. — Przy brzegach *Holandji* d. 29 z.m. w nocy rozbiły się na morzu 3 Brygi, to jest: *Angielski*, *Rosyjski*, i *Szwedzki*. — Koronacja Królowej *Szwedzkiej* odbędzie się w następne lato, spodziewają się że kosztu na ten obrzęd zastąpią stany krajowe, oraz ustanowią pensją dla tejże Pani. — w *Norwegji* w końcu Listop: prawie wszystkie rzeki nagle wezbrały, trzęsienia ziemi w wielu miejscach tego zimnego kraju, dały się uczuć. — D. 4 z.m. w *Wrocławiu* bogata rodzina *Jzraelskie-*

go *Kupea*, przyjeła *Chrzes* 8: — w Szląsku w okolicach *Lignicy* jeszcze w połowie zeszłego miesiąca tak ogromne spadły śniegi, iż wszelka podróż została wstrzymana, i tamże z zimna umarł młody człowiek, we 3 dni nagle nastąpiło ciepło, a przez całą noc trwały błyskawice i pioruny — w *Nisie* byli Jenerał Pruski ocalał życie *Przekupki*, która w padłszy w fosę twierdzy nie miała żadnego ratunku. — w *Kieln* odbyła się uroczystość poświęcona zasłużonym żołnierzom; miasto złożyło posag dla 3 enotliwych *Panierek* które sobie obrały za mężów okrytych sławą i bliznami *Weteranów*. — w *Paderborn* z powodu zaślubin *Królewicza Pruskiego*, dano obiad dla 130 ubogich którym *Obywatelki* usługiwały. Taką ucztę dano w *Toruniu* w domu *Dobroczyń*: — Pewny podróżny *Niemiec* chciał koniecznie postradać życie przez zmarznięcie, przeto wdrapał się na szczyt góry *S. Gotarda* w *Szwajcarii*, gdzie spodziewał się tego mrozu, lecz właśnie wtenczas było dosyć ciepło, niemogąc więc doczekać się mrozu, pchnął się nożem wpiersi, wprzód zostawił opis swego zgonu.

DONIESIENIA.

Komornik Sądowy Obwodu Prasnyskiego. Pedaie do Publicznej wiadomości iż w mieście Obwodołem *Prasnyszu* w *Woiewo: Płockiem* d. 28 Gru: 1823 i w dniach następnych zawsze o godzinie 10 zrana odbywać się będzie sprzedaż *Wetny* i *Pszenicy* znacznej ilości, tudzież *Karet*; *Kocza*, *Karyolki*, *Ogierów*, *Koni eugowych*, i różnych *mebli* iakoto: *komod*, *biórek*, *szaf*, *kanap*, *krzesel*, *stołów*, *stolików*, *luster* i *lanszstów*; naostatek *srebra* i *bielizny* *stołowej*, *wazy* *faiansowej* oraz *miodu*. *J. Laufer* *K. S.*

Wieś w *Obwo: Pułtuskim* *Woie Płockiem* o 7 mil od *Warszawy* położona, mająca około 60 korey *wysiewu*, z *borem* znacznym, z *młynem* i tak dosadnią wodą iż przez nie *folusz* lub *papiernia* założone być mogą, z *cegielnią* i w *kamień wapienny* obfitująca, do osiedlenia *fabrykantów* bardzo sposobna, iest z wolnej ręki za nader umiarkowaną ceną bo około 40,000 do sprzedania, lub do wypuszczenia w zastaw *zapołowąej* summy. Życzący sobie nabyć tej małości zgłosić się zechcą do *W. Szymanowskiego* w domu pod Nr 528 przy ulicy *Podwale*, gdzie bliższą powezną informacją.

Niżej podpisany ma zaszczyt donieść Szan. Publicznosci, iż posiada znaczny zapas *węgle* nowych w rozmaitych gatunkach i w najnowszym guście *Biletów* na nadchodzący *Nowy Rok*, w cenie najpomniejszej, niemniej *Kalendarzy* w wszelkich gatunkach dostać można na *Krakowskim* *Przedmieściu* pod Nr 450. *E. W. Kuhnke.*

Sprzedaż długów do *massy upadłości* *Jana Gołembiewskiego* należnych zł: p. 19,370 gr: 22 wynoszących odbyta będzie przez *licytację* w d. 27 m. i. r. b. o godzinie 4 z południa w *Archiwum Trybunału Handlowego* *W. M.* przy ulicy *Miodowej* Nr 495 na 2 piętrze a to za gotową zapłatę, o czym iako *Kurator* *pomienionej upadłości* z *mocy stosownego upoważnienia* niniejszym donoszę.

Kazimierz Wilhelm Obrońca. Osoba w tych dniach wyjeżdżająca do *Wilna* życzy znaleźć *Towarzysza Podróży* na koszt wspólny. Wiadomość o tym powzięść można w *Księgarni Glikssberga*.

Teatr. Jutro *Opera* *Śpiewaczki Wiejskie* i po 2 raz *Balet* *Nowy Narcyz*.